

Jens Lapidus

Val dood

A.W. Bruna Uitgevers B.V., Utrecht

Proloog

Het was de tweede keer in mijn leven dat ik voor een klus naar Stockholm ging.

De eerste keer was ik hier voor een bruiloft, als lijfwacht van een gast. Dat was zeventien jaar geleden en ik was nog jong. Ik weet nog hoe ik me erop verheugde de dag erna te feesten in Stockholm en blondines te scoren. De bruiloft zelf was een grote happening vergeleken met bruiloften in mijn vaderland. Ze zeiden dat hij ook naar Zweedse maatstaven groot was, er waren zo'n driehonderd gasten. En inderdaad, het was prima gedaan. Het pasgetrouwde paar kwam in bontjas uit de kerk. Ze hadden een jong kind, een schattig meisje, ook in een bontjas. Het bruidspaar reed bij de kerk weg in een slee die werd getrokken door vier witte paarden. Hun dochtertje stond met haar au pair op de kerktrappen te zwaaien. De lucht was schoon, de sneeuw fonkelde en de hemel was helder. Ik weet nog wat ik dacht: dat Zweden het schoonste land ter wereld moet zijn. Daarna zag ik de gezichten van de gasten. Sommige straalden van vreugde, andere van bewondering. Maar één ding zag ik bij iedereen: respect.

De man die toen trouwde was degene voor wie ik nu moest zorgen: Radovan Kranjic. Dat was de ironie van het lot: gezien te hebben hoe zijn nieuwe leven begon, en dat nu te gaan beëindigen.

Ik voel normaal gesproken niets. Integendeel, ik dood mezelf voor elke opdracht. Ik ben besteld, betaald, onafhankelijk – in wat ik doe zit niets persoonlijks. Maar deze keer naar Stockholm te komen voelde op een of andere manier volmaakt.

De cirkel zou gesloten worden. Een balans hersteld.

Toen gebeurde er iets.

Ik had de hele dag in de Volvo gezeten. Toen ik op mijn kamer kwam, besloot ik mijn vuurwapens schoon te maken. Ik had ze aangeschaft in Denemarken, waar ik contacten heb – sinds de zogenaamde oorlog tegen terrorisme van de Amerikanen ga ik de EU niet meer met wapens binnen.

Ik had een Accuracy International L96A1 – een scherpschuttersgeweer uit de topklasse – en een Makarov. Ik haalde ze uit elkaar en legde ze op een doek op mijn bed, schoongemaakt en glanzend. Het laatste wapen, een revolver, hield ik in mijn hand.

Toen ging de deur open.

Ik sprong haast op toen ik besepte dat ik vergeten was de deur op slot te draaien, wat ik normaal gesproken altijd doe.

Het was een kamermeisje. Ik vroeg me af wat dit eigenlijk voor pesthotel was, dat het personeel niet eerst aanklopte.

Ze staarde een paar seconden naar mijn wapens. Daarna verontschuldigde ze zich en liep achteruit naar de gang.

Maar het was te laat, ze had al te veel gezien. Ik stond op, hield de revolver omhoog en verzocht haar de kamer in te komen.

Ze zag er doodsbang uit. Daar had ik begrip voor, dat was de bedoeling. Ik zei haar ook haar schoonmaakwagentje de kamer in te trekken en daarna deed ik de deur achter haar dicht. Ik hield mijn wapen voortdurend op haar gericht. Daarna liet ik haar mijn kamer schoonmaken.

Het kostte haar hoogstens tien minuten, je merkte dat ze geroutineerd was. Ze stofzuigde het kleine vloeroppervlak, nam alle oppervlakken af en poetste de wasbak en het toilet. Het was belangrijk voor me dat het grondig werd gedaan.

Ondertussen pakte ik mijn koffer.

Toen ze klaar was vroeg ik haar de gang in te kijken om te zien of daar iemand was. De gang was leeg. Ik dreef haar voor me uit en zei haar een andere kamer open te maken. Ze nam een kamer twee deuren verderop.

We gingen naar binnen. Het was een rommelige kamer. Degene die daar verbleef genoot er blijkbaar van om kamermeisjes te treiteren.

Ik deed de deur dicht.

Ze keek me aan.

Ik hield een kussen omhoog.

Ik hief de revolver en schoot door het kussen heen, in haar oog.

Deel 1

1

De stripclub aan de Roslagsgatan afgehuurd. Jorge scande de ruimte: rode spotlights aan het plafond, fluwelen fauteuils op de vloer en neonreclame voor Heineken aan de muren. Ronde tafels met kaarsvetvlekken, biervlekken – hij wou niet nadenken over wat voor andere vlekken. Een bar langs een van de lange wanden, een dj in een hoek, een klein podium tegen de andere lange wand. De strippaal nog chickloos. Maar achter de bar: vier smatjes met meer huid dan kleren schonken bubbels in. Zo meteen zouden ze zich rond de paal slingeren. De kerels alles laten zien.

Niet echt een megaluxe feeling. Maar dat deed er geen reet toe – de mensen maakten de sfeer. Jorge kende er veel hier. Was met z'n neef Sergio en z'n gabber Javier gekomen. Verderop bij de fauteuils zag hij Mahmud – de *hermano* nipte aan een glas champie. Was met zijn eigen matties aan het bonden: Tom Lehtimäki, Robban, Denko, Birra.

Jorge knikte naar Mahmud, knipoogde. Liet weten: ik zie je, ouwe, check je later. Ze moesten het over morgen hebben. J-boy: kon haast niet wachten. Zou misschien iets groots gaan doen. De stap terug naar het g-leven. Weg uit het m-leven. M dus, de m van muffins.

Jorge had kut geslapen vannacht. Het hele punt: als Agent Smith tegen Neo. Het duistere tegen het lichte. Een braaf Zwedo-leven: dat teert je uit. *The dark side*. Tegelijkertijd: waar ze morgen heen gingen – iets geweldigs. De goeie kant zou de kans krijgen – als ze morgen maar naar die afspraak konden gaan, kwam alles goed.

Misschien.

‘Houdini!’

Jorge keek opzij.

Babak liep op hem af. Open armen, valse smile. De Iraniër omhelsde hem. Bonkte hem op zijn rug. Stak hem met verbale messen. ‘Hoe loopt die koffietent, ouwe? Zeker weten dat kebab geen betere marges heeft?’

Jorge trok zijn kop terug. Nam de gast van drie decimeter afstand op. Hield het cadeau omhoog: een Dom Pérignon 2002 – blijkbaar rete-chic.

Babak: Mahmuds oudste homie. Babak: Iraanse dealerprofeet, kutjesmagneet, retegetto-heet – dacht zichzelf in elk geval. Babak: had het traject afgelegd dat Jorge ooit voor zichzelf had gepland. Had de weg geakaapt die voor hém was gereserveerd. Was begonnen op straat. Had de game geleerd. De markt bestormd – hoe gewone buitenwijkkills net zoveel waren gaan gebruiken als de ergste Stureplan-yuppen keer doezoe. De toekomst doorzien. Coke vandaag de dag: bij twintigjarigen thuis normaler dan wiet bij vijftienjarigen.

Het had Jorges spel kunnen zijn. Zijn game. Maar het liep anders.

En vandaag: de Iraniër trakteerde alle jongens hier. Feestte met strippers, champagne en gratis bier aan de bar. De uitnodiging was door een hulpje van Babak direct aan Jorge gegeven. Gedrukt in gotische letters: *Feesten als een echte bandiet! Ik word 25 en trakteer op bubbels, buffet en babes. Red Light-klubben aan de Roslagsgatan. Kom zoals je bent.*

Irritant als een muggenbeet op je reet: Babaks houding. De twinkeling in de ogen van de Iraniër. Zijn volume: fluimen op je smoel. Dat rottige stuk stront wist dat Jorge en Mahmud elke dag zwoegden als Roemeense hoeren op een zaterdagavond. Wist dat ze in een maand niet half zoveel doekoe binnensleepen als hijzelf in een week. Wist dat de Joego's cash opslopten voor hun protectie. Zeker: wist dat de belastinggieren op ze aasden. Absoluut: die klootzak van een Babak snapte dat het koffieleven het niet was voor J-boy.

Wat Jorge niet begreep was dat Mahmud die gast geen ram voor zijn bek gaf en het contact verbrak. Het was een marteling.

Maar de grootste marteling was het woord dat Babak zojuist had gebruikt: Houdini. Die naam... echt, Jorge trok het niet. Houdini – wat een bullshit. Babak trapte iemand die op de grond lag. Draaide het mes nog een keertje extra om, strooide chili in de wond.

Het was al bijna vijf jaar geleden dat Jorge uit Österåker was ontsnapt. Tuurlijk, veel swa's in de buitenwijken hadden zijn tori duizend keer gehoord. Een idool iets onder mensen in de flatgebouwen. Een sprookje waarover je droomde als het beton van de celmuren je verstikte. Maar ook, net als met alle sprookjes: de gozers daar wisten hoe het afliep. De latino, de legende, J-boy, de Houdini – gedwongen om er weer in te kruipen. Als een loser. Vrijheid *adios*. Het was een rottige tori.

En Babak liet geen kans voorbijgaan hem eraan te herinneren.

Aan de bar hingen wat BMC-gasten: leren vesten als zwarte uniformen. Eenprocentlabeltjes, MC Sweden-badges en The Fat Mexican op hun borst en rug. Tatoeages in de nek, op onderarmen, rond ogen. Jorge kende een paar van deze figuren. Niet bepaald koffiebarenaars, maar geschikte gasten. Al wist hij wat negen-tot-vijfers dachten als ze deze jongens zagen. Alsof het met knipperende letters op hun vesten geschreven stond – een gevoel: angst.

Hij liep weg bij Babak.

Verder achterin, naast het podium, zag hij neven en familieleden. Trosjes

kleine, donzige Babak-kopieën. Voor hen stond op hetzelfde feest zijn als de halve Bandidos MC Stockholm gelijk aan een gala vol sterren.

Er kwam een gast in Jorges richting lopen. Z'n silhouet: dat van een aap. Megabrede schouders, armen die ver langs de bovenbenen hingen. Die vent: anabool postuur, maar z'n benen was ie vergeten, die staken als twee snuifbuisjes onder zijn tors uit.

Het was Peppe. Een bajesmattie uit Österåker.

Sinds die tijd had Jorge hem niet meer gezien.

Peppe droeg een vest. Op zijn linkerborst: prospect. Hij was blijkbaar bezig een zware jongen te worden.

'Yo, bradda!' Ze omhelsden elkaar. Jorge zorgde dat hij het vest niet met zijn handen aanraakte. Onnodig om met de regels van MC-kills te fucken.

Peppe zei: 'Fawaka, bradda? Heb je wat te batsen?'

Deze swa: vast een racist in merg en been, toch: zijn getto-Zweeds authentiek. Jorge schaterde. De gast had dezelfde humor als toen.

Jorge antwoordde: 't Komt bradda, 't komt.' Hij sprak het woord bradda net zo uit als Peppe. Daarna zei hij: 'En jij hebt een vest opgeduikeld, zie ik.'

'Je weet niet hoeveel ik hiermee mag batsen, man. Echt ziek.'

'Hou je het vest aan dan?'

Peppe met een uitgestreken smoel.

Jorge moest iets zeggen. Zweeg. Nam Peppe op. De gast staarde *pissed*.

Ten slotte: 'Geen geintjes daarover.'

Jorge had schijt. Sommige gozers namen hun bendekleuren te serieus.

Maar na tien seconden grijnsde Peppe weer. 'Leer in bed is mijn ding niet. Maar heb je weleens handboeien geprobeerd? Echt dope shit, man.'

Ze schaterden samen.

Z'n Bandidos-mattie wisselde van onderwerp, lulde door. Slimme constructies in de bouwbranche. Btw-bedrog, factuurbluf, zwart loon. Jorge knikte mee. Het was interessant. Het was belangrijk. Hij overwoog zelfs Peppe om hulp met de Joego's te vragen. Tegelijkertijd kende hij de regel: iedereen zorgt voor z'n eigen shit.

En ondertussen: hij kon niet ophouden aan morgen te denken.

Morgen.

Jorge sloeg zijn glas bubbels achterover.

De dag erna. Walfeeling onder z'n ogen. Katerpijn in z'n kop. Adem als een in spiritus gedrenkte drol. Toch: een soort ontspanning. Met zijn beste vriend, Mahmud. Op weg naar Södertälje. Op weg naar misschien de belangrijkste afspraak van J-boys leven.

Het was halfdrie. Hij en de Arabier in hun auto. Of eigenlijk: de auto was van hun koffietent. Een van de weinige voordelen: zoveel spullen als je op naam van je bedrijf kon kopen. Mobieltjes, computers, dvd's, 3D WiFi full led-tv's. Alles

eigenlijk – vonden zij in elk geval. Maar dat bleek de belastingdienst niet te vinden.

Ze waren op weg naar: iets groots. Dé grote actie in de toplaag der bandieten. De betonjungle gonsde van de successprookjes: de Hallundacoup, de Arlanda-kraak, de helikopterberoving. En iedereen wist dat maar weinigen kijk hadden op de planning, dat er maar een paar mensen recepten in handen hadden. Maar Jorge had een ingang versierd.

En zo iemand gingen ze nu zien. Iemand die wist hoe het moest. Een brein.

Het was gaan regenen, de winter verloor terrein.

Mahmud zette zijn stoelverwarming uit. ‘M’n zak wordt te heet, daar kun je onvruchtbaar van worden.’

‘Hoezo, was je van plan vader te worden of zo? Wie ga je met kind schoppen? Beatrice?’

Mahmud draaide zich naar hem toe. ‘Beatrice is goed in het verkopen van koffie verkeerd, maar ze is vast een waardeloze ma.’

‘Zo goed is ze niet in het verkopen van koffie. We zouden verdomme iemand anders moeten aannemen.’

‘Ja, maar niet te knap, dat trek ik niet.’

Ze reden links langs IKEA. Jorge dacht aan zijn zus. Paola was dol op IKEA. Ze probeerde haar huis in te richten. Boekenkasten op te bouwen waarbij het honderd jaar duurde voor je doorhad hoe ze in elkaar geschroefd moesten worden, ingelijste posters ophangen aan stucmuren waar de pluggen na een paar uur al uit losschoten. Een leven opbouwen. Opgaan in de omgeving. Maar waar zou dat haar brengen, wat dacht ze? Dat ze probeerde een Zwedo te worden betekende nog niet dat ze Zweeds werd.

Ze was naïef. Toch: Jorge hield meer van haar en Jorgelito dan gezond was.

Mahmud zat over Babaks feest van gisteravond te lullen. Welke stripster het geilst was geweest. Wie van Robert en Tom had gescoord. Wie van Babak en Peppe de meeste cash verdiende. Jorge kon het niet aanhoren – altijd maar die verering van die Iraniër.

Aan de andere kant van het raampje: station Tumba. Er hing een bord boven de weg: ALBY. Mahmud draaide zich weer naar hem toe. ‘Daar ligt mijn hood. Dat weet je.’

‘Doe normaal, man. Alby en de rode metrolijn erheen staan over je halve lichaam getatoeëerd. Tuurlijk weet ik dat.’

‘En nu gaan we naar Södertälje, dat is bijna mijn hood.’

‘Ja en? Daar ben je wel eerder geweest.’

‘Stel nou dat ik die gast met wie we hebben afgesproken ken.’

‘Dat lijkt me niet. Denny noemt hem de Fin. Behalve Tompi Lehtimäki ken je toch geen Finnen?’

‘Neuh, maar misschien is het geen Fin. Misschien komt ie uit Zuid. Een paar jaar geleden was daar dikke rotzooi, je weet toch. De oorlog tegen Eddie Ljublic

en zijn vrienden. Dus als de Fin hiervandaan komt, was hij daar misschien bij. En dan heb je vijftig procent risico dat ie aan de verkeerde kant stond. Dat hij met die smeerlappen meedeed.'

'Hoezo vijftig procent? Dat risico is veel kleiner.'

'Jawel, maar ook niet. Of hij deed mee met die smeerlappen, of niet, dat zijn twee alternatieven. Het ene of het andere, dat is fiftyfifty. Dus ik vind dat je kan zeggen dat het vijftig procent is.'

Jorge grijsde. 'Je bent echt geniaal, gozer.'

Tegelijkertijd: de vragen verdrongen zich in zijn kop. Wie zouden ze eigenlijk gaan zien? Hoe wisten ze dat het geen smerisinfiltrant was? Zouden ze een deal met hem kunnen sluiten? En zo niet, wat zouden ze met de belastingdienst en de Joego's doen? De Zweedse staat en de onderwereldstaat waren bezig hun café te verneuken.

De autoverwarming spuwde geluid. De ruitenwissers piepten.

Misschien: op weg naar zijn grootste actie ooit.

Misschien: op weg naar een herstart.

Twintig minuten later. Södertälje. De voorstad waar ze 's ochtends om de beurt heen gingen. De plaats waar linkse extremisten supermarkten affikten, kids uit Ronna het politiebureau beschoten met automatische wapens, het X-team oorlog voerde tegen de Syrische Broederschap en de industriële bakkers de sappigste ciabatta's ten noorden van Italië bakten. De stad van waaruit Suryoyo TV en Suryoyo Sat televisie over de hele wereld uitzonden, de plaats die ook wel Klein Bagdad werd genoemd.

Södertälje: de stad waar volgens de geruchten de helft van alle overvallen op waardetransporten in Zweden werd gepland.

Ze zetten de auto neer in een parkeergarage achter de winkelstraat in het centrum.

Mahmud haalde een stuurslot tevoorschijn.

Jorge zei: 'Wat doe je?'

'Dit is Södertälje, weet je, de ene helft van de kinderen hier is profvoetballer, de andere helft autodief.'

'Maar we komen hier toch elke dag?'

'Maar niet helemaal hierheen. Niet in het centrum.'

Jorge grijsde weer. 'Volgens mij ben je een beetje paranoia. We staan toch in een parkeergarage.'

Ze stapten uit. Liepen naar de Storgatan. Nog steeds somber weer. Om hen heen: vooral bejaarden, kids en snorremansen die thee zaten te drinken in cafés.

Mahmud wees naar de besnorde mannetjes: 'Mijn vader ziet er net zo uit, ja toch?'

Jorge knikte. Wist: als Mahmud eenmaal begon kon hij uren doorlullen over hoe Zwedo-Zweden zijn vader in de steek had gelaten. Hoe Beshar eerst geen

werk had gekregen, van een uitkering had geleefd, daarna werk had gekregen, waardoor zijn rug was verknald zodat hij voor de rest van zijn leven afgekeurd was. En zijn vriend had gelijk, maar Jorge kon het niet meer horen.

Ze namen een dwarsstraat van de Storgatan.

Jorges telefoon ging.

Paola: 'Met mij. Wat doe je?'

Jorge dacht: zal ik zeggen hoe het is?

Hij zei: 'Ik ben in Södertälje.'

'Bij een bakkerij?'

Paola: Jorge was gek op 'r. Toch trok hij het niet.

Hij zei: 'Ja, ja, natuurlijk ben ik bij een bakkerij. Maar we kunnen beter later bellen, ik sta hier met mijn handen vol muffins.'

Ze hingen op.

Mahmud wierp een zijdelingse blik op hem.

Verderop het adres waar ze moesten zijn: Gabbes Pizzeria.

Er rinkelde een belletje toen ze de deur opendeden. Ranspizzeria eerste klasse. Een wand van kale baksteen, op de andere wand hing een verbleekte poster: NIEUW, MEXICAANSE TACOPIZZA'S. Jorge dacht: supernieuw, die reclame moet er al sinds de jaren negentig hangen.

Op de tafels lagen ouwe damesbladen en katernen van *Aftonbladet*. Het was vier uur. Er was helemaal niemand in de pizzeria.

Er kwam een gast uit de keuken. Schort vol meel, T-shirt met rode letters: GABBES DOET HET BETER. Om zijn nek hingen twee dikke gouden schakelkettingen.

Jorge knipoogde naar de pizzabakker: 'Vadúr heeft me gestuurd.'

De vent staarde hem aan. Mahmud bewoog zich zenuwachtig achter Jorge. De pizzabakker liep de ruimte achter de toonbank weer in. Praatte zachtjes met iemand, misschien aan de telefoon. Kwam terug. Knikte.

Ze namen de achteruitgang naar buiten. Een zwarte Opel. Jorge bekeek de auto snel: de passagiersstoel en achterbank vol pizzadozen. De pizzavent ging aan het stuur zitten, Jorge en Mahmud moesten maar een plaatsje zoeken tussen de dozen achterin. Ze reden het centrum uit. Langs het overdekte winkelcentrum, de rechtbank, de parkeerplaatsen. Buiten de stad: de flatgebouwen van het miljoenenproject uit de jaren zeventig als slingerende bergketens – echt net zijn oorspronkelijke territorium.

Tot nu toe had de pizzabakker geen woord tegen ze gezegd.

Mahmud boog zich naar Jorge toe, fluisterde in zijn oor. 'Die gozer loopt het risico te verdrinken, zoveel als ie moet wegen.'

Jorge fluisterde terug: 'Hoezo?'

'Nou, dat goud dat hij om z'n nek heeft weegt meer dan een bowlingbal. Als die gast de volgende keer dat ie tomatensaus maakt niet oppast, pleurt ie er misschien in en komt ie nooit meer boven.'

Jorge schoot bijna in de lach. Lekker dat Mahmud de spanning een beetje

weggeinde. Eigenlijk was er vandaag niks om bang voor te zijn. Werkte het, dan werkte het.

Ze stapten uit bij een flatgebouw.

De pizzabakker liet de lift komen. Ze wachtten. De metalen deuren knarsten. Ingekerfde tags, telefoonnummers van zogenaamde hoeren, Arabische scheldwoorden.

Ze gingen naar boven. Jorge kreeg haast die kriebel in zijn buik, zoals bij snelle liften. Zesde verdieping. Ze stapten uit. De vent pakte sleutels. Maakte een deur open. Jorge zag nog net de naam op de brievenbus: EDEN. Het voelde als een teken.

De flat zag er leeg uit. Geen kleren, geen hangertjes, geen schoenen of schoenenkast. Geen kleden, spiegels, ladekasten. Alleen een kale gloeilamp aan het plafond in de hal. De pizzabakker gebaarde: ik moet jullie fouilleren.

Jorge keek naar Mahmud. De gozer zag er nu niet meer zo lollig uit. *Go with the flow* dan maar.

Snelle, lichte bewegingen: een prof.

De pizzavent gebaarde weer: jullie kunnen naar binnen gaan.

Jorge ging eerst. Korte, stille stappen. Een gang. Grijsz muren. Slecht verlicht. Ze kwamen bij een vrij grote kamer. Drie stoelen neergezet.

De man liet ze alleen. Er kwam een andere vent de kamer in.

Hij droeg een zwarte spijkerbroek, donkere capuchontrui en een bivakmuts over zijn gezicht.

De man zei: 'Welkom, ga zitten.'

De stoelen kraakten. Jorge ademde diep in.

De man sprak perfect Zweeds.

'Jullie kunnen me de Fin noemen. En jij, Jorge Salinas Barrio, hebt gezeten met mijn vriend Denny Vadúr. Dus ik heb redenen om je te vertrouwen. Vadúr ken ik al heel lang.'

Jorge zei: 'Denny is een supergozer.'

De vent zweeg even. Daarna zei hij: 'Ja, hij is sympathiek. Maar hij is niet super, dat zijn jouw woorden. Hij praat te veel. En hij heeft onlangs geblunderd. Je weet waar je hem hebt ontmoet. Hij probeerde een eigen dingetje. Dan krijg je dat. Maar met mij is het anders.'

Het klonk alsof de Fin iets aan het eten was – aan het eind van elke zin smakte hij met zijn lippen.

Jorge wachtte af.

De Fin zei: 'Jullie komen langs omdat jullie een recept willen hebben.'

'Ja.'

'Dat is niet iets wat je zomaar weggeeft. Dat begrijpen jullie?'

'Natuurlijk, dat kost iets.'

'Dat kost inderdaad iets. Maar dat niet alleen. Het gaat ook om het juiste ge-

voel. Ik moet alle betrokkenen voor honderd procent vertrouwen. Laat ik het zo zeggen: ik ben een handelaar in planning. Ik verkoop een werkwijze. Een recept. Maar hoe goed hij ook is, geen enkele procedure werkt als er niet de juiste mensen bij betrokken zijn. Het is een geheel. Begrijpen jullie dat?’

Jorge knikte, zonder iets te zeggen. Onzeker of hij alles snapte.

‘Jullie zouden de juiste kunnen zijn. Jullie zouden de delen kunnen zijn die het geheel vormen.’

Jorge en Mahmud durfden hem niet in de rede te vallen.

De vent bleef met zijn lippen smakken. ‘Ik wil dat jullie zes jongens verzamelen die jullie vertrouwen. En geen mongolen. Daarna wil ik een lijstje met hun namen en persoonsnummers. Handgeschreven.’

Jorge wachtte of er iets meer zou komen. De Fin zweeg.

Ten slotte zei Jorge: ‘Geen probleem, dat regelen we.’

‘En dat is niet genoeg. Weten jullie wat er nog meer nodig is?’

Weer stilte. Jorge wist niet wat hij moest antwoorden. Deze hele shit: vaag. Niet zoals hij had verwacht. Hij had een swa als hijzelf verwacht, een paar jaar ouder misschien: zeg maar een geslaagde betonkill. Eentje die zichzelf tot een hoge gast had gemaakt. Achteroverleunde, anderen het vuile werk liet opknappen. Maar dit met die bivakmuts en zo’n codenaam – oké dat mensen misschien anoniem wilden blijven, maar dit leek meer op een Martin Beck-film dan op de werkelijkheid.

Tegelijkertijd, Jorge wist: dit was echt. Had ’s gehoord in de lik, in Sollentuna, van vrienden en vrienden van vrienden: de jongens die de recepten hadden waren serieus. Nauwkeurig. Overvoorzichtig.

Mahmud keek naar Jorge. Hij moest nu iets zeggen.

Hij antwoordde: ‘Er is veel voor nodig. Goeie planning. Goeie organisatie.’

De Fin speelde de opmerking meteen terug. ‘Dat klopt. Maar luister en leer. Dit is mijn eerste tip. Er is nog nooit een grootse actie gelukt zonder iemand binnen. Je hebt een insider nodig, dat is het fundament van elke roofoverval. Iemand die inzicht heeft in – en bij voorkeur ook access heeft tot – het waarde-transport in kwestie. En dat soort mensen heb ik er jaren geleden al geplant.’

Jorge wist maar één ding uit te brengen: ‘Wauw, jesus.’

‘Dat kun je wel zeggen. Degene met wie ik het langst contact heb, werkt al meer dan zeven jaar in de bewaking. Alle soorten opdrachten worden hem toevertrouwd. Dus als we iets doen, doen we het groots.’

Inwendig: Jorge kon niet ophouden met smilen. Dit was zo groot. Dit was het begin van zijn einde als café-uitbater. Het begin van het einde als afgeperste sloeber. *El grand muffinsdood*.

Hij zag beelden in zijn hoofd. Bivakmutsen. Donkere geldkoffers. Bundels vijfhonderdjes.

Hij zag snel geld.

2

Inspecteur Martin Hägerström reed door de Sturegatan richting Stureplan. Het pakkenvolk was op weg naar hun banken en advocatenkantoren. Ze waren keurig gekleed, netjes gekamd, aardig gestrest. Sommigen licht voorovergebogen, alsof ze op iets in het leven jaagden en zich moesten uitrekken om het te bereiken. Tegelijkertijd wist Hägerström dat hij generaliseerde – hij kende te veel pakmansen persoonlijk om te geloven dat hun leven alleen om het najagen van geld draaide. Zijn drie jaar jongere broer, Carl, werkte honderd meter verderop. Zijn aanstaande zwager werkte hier. Veel van zijn oude vrienden hielden zich in deze buurt op.

Maar de vroege ochtend was niet geschikt om diep na te denken, dus Hägerström gaf zichzelf toestemming het bestaan te vereenvoudigen.

Het was niet moeilijk om op dit moment van de dag tot slechte gedachten te vervallen. En het was evenmin moeilijk te voorspellen welke twee sporen zijn slechte gedachten zouden nemen.

De begrafenis van zijn vader Göran was nog maar vier maanden geleden, dat hij ziek werd zeven maanden.

En het was een jaar, drie maanden en veertien dagen geleden dat Pravat van hem afgepakt was. Hij telde elk uur als een atoomklok. De beelden in zijn hoofd waren zo helder alsof het vanmorgen gebeurd was. Hoe Anna de deur dicht-sloeg en met Pravat aan de hand wegliep. Hoe Hägerström razend was geweest, maar niet had gewild dat Pravat zou zien hoe hij de controle verloor. Hoe zij volstrekt kalm was geweest.

Achteraf bezien had ze haast griezelig doordacht gehandeld. Hij had twee uur in zijn appartement gewacht tot hij tot bedaren was gekomen. Daarna begon hij te bellen. Maar ze nam niet op en ze kwam niet terug. Hij had de crèche gebeld, en haar zus. Hij had haar vriendin in Saltsjöbaden gebeld. Maar hij kwam er niet achter waar ze heen was. Waar ze Pravat mee naartoe had genomen. Later, bijna een week later, had hij informatie weten te krijgen. Pravat bevond zich in een appartement in Lidingö. Anna had het twee maanden geleden al in het geheim gehoord. Pravat zou zijn tussendoortjes in Lidingö eten, in zijn bedje in Lidingö slapen, had blijkbaar een plaats in een crèche in dat godvergeten tering-Lidingö gekregen.

Een jaar, drie maanden, veertien dagen.

Mensen zeiden dat hij het aan zichzelf te danken had. In het begin had hij gesoebat en gesmeekt. 'Kom terug, kom alsjeblieft naar huis.' Ze negeerde hem ijskoud. Hing op als hij belde, reageerde niet op sms'jes, mail of Facebook-berichten. Pas na nog een week besloot ze te antwoorden. Toen was ze al begonnen Pravat te laten wennen op de nieuwe crèche.

De papieren oorlog nam zijn aanvang. Advocaten, bemiddelingsbijeenkomsten, rechtbankdocumenten. Zinloze inspanningen om te proberen het haar te doen begrijpen. Je kunt een kind niet zonder reden van zijn vader scheiden. Een kind heeft behoefte aan beide ouders. Daar had ze geen enkele boodschap aan. Er wáren redenen, schreef haar advocaat. Sommige mensen waren niet geschikt als ouder. Sommige mensen hadden nooit een kind mogen adopteren. Hägerström had zich uitermate onverantwoordelijk gedragen, aldus de advocaat, toen hij met Pravat op de achterbank aan een politieactie had meegedaan. Hägerström wist dat dat volslagen idioot was geweest. Maar hij was nog steeds een goede vader. En zijn zoon moest hem nog steeds vaker dan eens per maand mogen zien.

Hij reed het terrein van het politiebureau in Kungsholmen op. Rond de hoofdingang stond het vol motorfietsen. Mannen met motoren waren duidelijk oververtegenwoordigd bij de politie van Stockholm.

Kronoberg: het hoofdkwartier van de politie van Stockholm. Een groot gebouw – er waren meer gangen, verhoorruimtes en koffiekamers dan hij kende. Hij knikte naar de portier bij de hoofdingang terwijl hij zijn pasje door de lezer haalde en door de automatische draaideuren naar binnen liep. Zijn kamer lag op de vijfde verdieping.

Het was acht uur. In de lift naar boven bekeek hij zichzelf in de spiegel. Zijn scheiding was een beetje in de war en zijn gezicht zag bleek. Hij had de indruk dat de rimpels in zijn wangen sinds gisteren waren gegroeid.

Kamer 547: zijn wereld. Rommelig als altijd, maar voor Hägerström heerste er een interne orde die onzichtbaar was voor anderen. Zijn vroegere collega Thomas Andrén zei altijd dat je er een motor kon verstoppen zonder dat de technisch rechercheurs van het forensisch lab hem zouden kunnen vinden. Daar zat misschien iets in. Geen motor, maar wellicht een mountainbike. Hägerström grijsde – het vreemde was dat er bij hem thuis een orde van Duits anaal karakter heerste.

Tegen een wand stond een boekenkast met boeken, tijdschriften en, vooral, ordners. Naast de boekenkast lagen stapels stampvolle dossiermappen. De rest van de vloer werd bedekt door vooronderzoeken, incidentenrapporten, inbeslagnameformulieren, informatiemateriaal, onderzoeksverslagen, met en zonder plastic mapjes. Het bureau was volgestouwd met vergelijkbare spullen. Bovendien was het bezaaid met koffiekopjes, halfvolle flesjes mineraalwater en post-it-briefjes. Op een hoop midden voor het computerscherm lagen een stuk

of dertig pennen. Midden in de chaos stond een ingelijste foto van Pravat en daarnaast had Hägerström onlangs een nieuwe foto neergezet. Die was van zijn vader, tien jaar geleden in Avesjö in een zomers overhemd, linnen broek en instappers zonder sokken.

De pennen en de foto's: de pilaren waarop zijn werk rustte. Hij had zijn pennen nodig – grondig doornemen en nog eens grondig doornemen was zijn methode. Sporen achterlaten in het materiaal, onderstrepen, pijlen en aantekeningen in de marge zetten. Puzzelstukje na puzzelstukje leggen.

En de foto's: aan Pravat dacht hij continu. De foto gaf hem kracht. Aan zijn vader dacht hij onrustbarend weinig. De foto zou hem misschien vaker aan hem doen denken.

In de koffiekamer werd koffiedronken. Hägerström hoorde de stemmen van zijn collega's in de verte. Micke vertelde zoals altijd homomoppen. Isak lachte zoals altijd te hard. Hij dacht aan wat zijn vader vaak over die pauzes zei: 'Koffiepauzes, daar zijn ambtenaren toch in gespecialiseerd? Jullie drinken zeker vaker koffie dan dat jullie werken?'

Zijn vader was een verstokte vijand geweest van de *roverheid*, zoals hij het noemde. Maar zelfs zijn vader had de politie niet willen privatiseren. Hägerström was er bovendien van overtuigd dat er net zoveel koffie gedronken zou worden als een durfkapitalist de hele zoi zou opkopen. Koffiedrinken zat dienders in de genen.

Maar misschien was hij sterker door zijn vaders houding beïnvloed dan hij wilde, want hij sloeg de koffiepauzes altijd over. Hij had toch al nauwelijks tijd genoeg.

Er werd op zijn deur geklopt.

Cecilia Lennartsdotter stak haar hoofd naar binnen.

'Martin, kom je niet eens even tevoorschijn om een kop koffie te drinken?'

Hägerström keek naar haar op. Ze droeg haar holster en dienstwapen hoewel ze hier was. Bovendien had ze een extra magazijn aan haar riem bevestigd. Hij vroeg zich voor de honderdste keer af of Cecilia dacht dat er een kritieke situatie zou ontstaan op de vijfde verdieping – misschien dat een secretaresse het in haar hoofd zou halen de koelkast te overvallen?

Er waren altijd collega's die overdreven. Aan de andere kant: misschien overdreven ze hier allemaal wel. Hij had niks tegen Lennartsdotter. Hij mocht haar eigenlijk wel.

Hij zei: 'Nee, helaas, dat red ik vandaag niet.'

'Zoals altijd, dus? Terwijl anderen plezier maken, maak jij je sappel.'

'Ja, zoals altijd.'

Ze knipoogde.

Hägerström draaide weer terug naar zijn bureau. Deed alsof hij niet begreep dat ze een grapje maakte.

De uren verstreken. Hägerström was bezig met een vooronderzoek naar zware drugsdelicten. Amfetamine die in minibusjes met een vloer met dubbele bodem uit Estland was gesmokkeld. Zeven verdachten zaten al vijf maanden vast. Waren bij elkaar vierhonderd uur verhoord. Duizenden bladzijden om door te lezen. Enkelen waren koerier, enkelen dealer en er stak één brein achter de smokkel. Ze hoefden alleen nog te bepalen wie wie was.

De telefoon ging. Een intern nummer dat Hägerström niet herkende.

‘Goedemiddag, je spreekt met commissaris Lennart Torsfjäll.’

Hägerström reageerde meteen op die naam. Commissaris Torsfjäll van de recherche was een hoge pief. Een supersmeris. Een legende in het korps – bekend van heel wat enorme operaties. Volgens de geruchten waren Torsfjälls methodes echter niet altijd helemaal koosjer. Hij was naar verluidt overgeplaatst vanwege onenigheid met de korpschef over bepaalde acties. De commissaris beval niet alleen waar en hoe zijn mannen zouden toeslaan, hij had ook bevolen hoeveel geweld er gebruikt moest worden. In het overgrote deel van de gevallen was de order heel duidelijk geweest: pak verdachten zo hardhandig mogelijk op.

Tegenwoordig deed hij andere dingen. Hägerström wist niet precies wat.

Een uur later stond Hägerström voor de deur van zijn kantoor. De commissaris had hem verzocht zich daar onmiddellijk heen te begeben.

Torsfjäll zat niet aan de Polhemsgatan, waar alle andere hoge pieten zaten. Hij zat evenmin op een ander gewoon bureau van de regio. Torsfjälls kantoor bevond zich in een veel onbetekenender omgeving; hij huisde in de lokalen van de sectie Betekening aan de Norrtullsgatan. Betekening: op beslagleggingen na misschien wel het sneuste, minst sexy onderdeel waar een politiemann kon werken. Hägerström vermoedde dat hij in feite betrokken was bij veel ingewikkelder activiteiten.

Hij had geen idee wat Torsfjäll van hem wilde. De uitnodiging om bij hem langs te komen was echter geen vraag geweest. Het was een regelrechte order.

Hij klopte aan en ging naar binnen.

De kamer van commissaris Torsfjäll zag eruit als een museum, of misschien eerder als een kitscherige galerie. De commissaris had elk diploma, certificaat en getuigschrift van cursussen die hij ooit had gevolgd ingelijst en opgehangen. Hij zag het eindexamen van de politieacademie anno 1980, aktes van schietexamens, een wapenschild van de ME van Norrmalm uit 1988, een getuigschrift van twintig studiepunten criminologie aan de Universiteit van Stockholm, cursussen DNA zoeken en afluistertechnologie, leiderschap, politiecursussen van het OM, deel een tot en met vijf, getuigschriften van samenwerkingscursussen met Interpol, het State Police Department in Texas en diverse politie-eenheden in de EU.

Er schoot Hägerström maar één term te binnen om de kamer te beschrijven: *onpolitieeel*. Hij vroeg zich af hoe Torsfjäll de afgelopen vijftientig jaar tijd

had kunnen hebben om te werken. Bovendien had de commissaris zoveel foto's van zijn kinderen en kleinkinderen opgehangen dat je de indruk kreeg dat hij mormoon was.

Torsfjäll brak zijn staren af. 'Welkom. Neem alsjeblieft plaats. Zijn ze niet lief?' 'Absoluut. Hoeveel heb je er?' Hägerström stelde de vraag hoewel hij het antwoord al berekend had.

'Zeven. En ik heb bij allemaal opgepast.'

'Leuk.'

Hägerström ging zitten. De armleuningen kraakten toen hij achteroverleunde.

Op een dossier voor hem na was Torsfjälls bureau leeg. Zonnestralen schenen door het raam naar binnen. Hägerström merkte op dat er geen enkel stofje in het licht schitterde.

Torsfjäll sloeg het dossier open. 'Ik weet niet in hoeverre je op de hoogte bent van de huidige ontwikkelingen in de georganiseerde misdaad in Stockholm, dus ik zal enige achtergronden doornemen.'

Hägerström keek hem in de ogen. Begreep nog steeds niet waar dit heen ging. Maar hij vroeg niets. Liet Torsfjäll eerst vertellen wat hij te vertellen had.

De commissaris begon de werkelijkheid in de stad te beschrijven. Hij spuide cijfers, statistieken, abstracte waarheden. Alleen deze winter al hadden ze dertig keer toegeslagen tegen de nieuwe designerdrug mephedrone. In de buitenwijken vormden de nieuwe bendes zich sneller dan je het woord integratiepolitiek kon uitspreken. Internetfraude was sinds Nieuwjaar al met driehonderd procent toegenomen.

Plotseling zweeg hij. Hägerström wachtte op het vervolg.

Torsfjäll glimlachte. Daarna leunde hij naar voren en beroerde Hägerströms arm. 'Laat me je nog wat meer achtergrondinformatie geven.'

Hägerström voelde hoe er een schokje door zijn arm ging, maar hij schakelde dat gevoel uit zodat het niet zichtbaar zou zijn.

'Vijf jaar geleden hebben we een van de grootste acties tegen cocaïne ooit in Zweden gedaan. Operatie Sneeuwval. Meer dan honderd kilo. Weet je hoe ze het spul het land in hadden gesmokkeld?'

'Ja, dat weet ik nog wel, ze hadden het in groente laten groeien.'

'Heel goed, heel goed, je kent de zaak. Zoals je weet hebben we een paar van de betrokkenen gepakt. Een daarvan heet Mrado Slovic, onderhoofd in de zogeheten Joegomaffia die wordt geleid door Radovan Kranjic, en bekende geweldpleger in opdracht. Een ander is Nenad Korhan, ook hij was werkzaam in Kranjic' netwerk en actief binnen de narcoticapoot van de organisatie. De derde heette Abdulkarim Hajj, een Arabier die voor de Joegoslaven verkocht. En er zat ook een vreemde eend bij.'

Hägerström onderbrak hem. 'Johan Westlund, JW, die jongen uit Noord-Zweden die een dubbelleven leidde. Hij wist aan de beschuldiging van moord te ontkomen, is veroordeeld voor een ernstig drugsmisdrijf.'

Torsfäll glimlachte nog breder dan eerst. Hägerström dacht dat het voor een mens onmogelijk moest zijn om nog breder te glimlachen.

‘Je bént goed, Hägerström. Hoe komt het dat jij zulke details kent?’

‘De case interesseerde me.’

‘Voorbeeldig. Op je geheugen valt blijkbaar ook niets aan te merken. Hoe dan ook, Johan Westlund was echt een ander type. Misschien kreeg hij daarom ook maar acht jaar. Gezien de enorme hoeveelheid cocaïne had hij als je het mij vraagt veertien jaar moeten krijgen. Maar de rechtbanken in dit land zitten vol mietjes, allemaal. In de praktijk is dat immers niet meer dan dik vijf jaar. Binnenkort komt hij voorwaardelijk vrij. Op het moment dient JW zijn laatste maanden uit in de Salberga-gevangenis.’

Hägerström probeerde te analyseren waar Torsfäll het over had, maar hij zag nog steeds geen verband met zichzelf.

Torsfäll zag misschien aan hem wat hij dacht. Hij zei: ‘Zo meteen kom jij in beeld, maak je geen zorgen.’ Hij keek naar het dossier op tafel.

‘Hägerström, jij bent geknipt voor een operatie die ik heb bedacht. Ik heb je achtergrond en carrière bestudeerd. Laat me het uitleggen. Je bent opgegroeid in een chic appartement van vierhonderd vierkante meter in Östermalm. Je vader was directeur van Svenska Skogs AB, een succesvolle onderneming in de grondstoffenbranche. Je moeder was fysiotherapeut maar komt uit een welgestelde familie. Oud geld, zoals dat heet, grondbezittersgeld, noem ik dat altijd. Je broer is advocaat en je zus makelaar in onroerend goed, maar jij hebt, weliswaar op de klassieke middelbare school van Östermalm Östra Real, gekozen voor het profiel zorg. Oftewel een solide gezin, met verwachte beroepskeuzes. Behalve de jouwe.’

Hägerström legde zijn ene hand op de andere. ‘Ik heb je niet horen zeggen dat dit een Stasi-onderzoek zou zijn.’

Torsfäll schoot in de lach. Deze lach was spontaner. ‘Ik begrijp dat het vreemd over kan komen. Maar er is een clou, dat verzeker ik je. Laat me verdergaan. Tijdens het laatste jaar van je middelbare school heb je je aangemeld bij het leger. Je was toen al goed getraind, na jarenlang getennist te hebben bij de koninklijke tennishal. Zelfs met die achtergrond waren je resultaten buitengewoon. Het was kinderspel voor je om aangenomen te worden bij het elitekorps van de kustjagers, je zou overal aangenomen zijn.’

Hägerström vond dit gesprek steeds merkwaardiger worden. Tot nu toe klopte alles en niets ervan was op zich geheim. Hoewel Hägerström zich geveild voelde, wilde hij weten waar dit naartoe ging.

Torsfäll vervolgde: ‘Na twee jaar in het leger zwaaide je af met topcijfers. In je testimonium staat onder meer het volgende.’

De commissaris bladerde in het dossier: ‘Martin Hägerström behoort tot de kleine groep kustjagers aan wie elke denkbare taak toevertrouwd kan worden, ongeacht moeilijkheidsgraad en omstandigheden.’

Hij grijnsde. ‘Zo’n getuigschrift zou ik aan de muur hangen als ik jou was.’

Hägerström onthield zich van commentaar.

Torsfjäll ging verder: ‘Vervolgens begon je daarentegen aan iets wat in de kringen van jouw familie niet direct comme il faut was. Je solliciteerde bij de politieacademie. Of liever gezegd, je werd geheadhunt door de politie. Voor ons was dat goed. En nu zegt iedereen dat je op elk moment commissaris kunt worden. Niet slecht.’

Het stond als een paal boven water dat Torsfjäll hem ergens voor wilde werven, zo duidelijk als hij hem met complimenten overlaadde. De commissaris leek alles immers al te weten, zelfs de opvattingen van zijn familie over het beroep van agent.

‘En in dit verband is er nog iets wat ik over jou wil noemen. Je bent, helaas, moet ik zeggen, gescheiden. En je bent de voogdij over je zoon kwijtgeraakt. Dat betreurt ik oprecht. Sommige vrouwen zijn kutwijven.’

Hägerström wist niet wat hij moest zeggen. Dit hele gesprek was vreemd: een resumé van zijn leven dat nog het meest op een huldiging leek. En nu deze opmerking over Anna. Ze had inderdaad zijn zoon van hem afgepakt, en dat was onvergeeflijk. Maar niemand noemde haar een kutwijf.

Torsfjäll keek Hägerström aan. ‘Misschien heb ik een ongepast woord gebruikt. Mijn excuses daarvoor. Maar nu kom ik eindelijk tot des poedels kern, om het zo maar te noemen. Jij bent al met al perfect voor een klus die ik heb uitgedokterd. Een speciaal soort actie, met toestemming van de rijksrecherche.’

‘Ik vermoedde al dat je zoiets zou zeggen.’

Torsfjäll zat nu volkomen roerloos. Alleen een flauw glimlachje. Zijn blik straalde geen leven uit. Alleen zijn stem klonk menselijk.

‘Ik vraag me af of je UC-agent zou willen worden.’

Stilte.

Hägerström wachtte. Hij had weliswaar een cursus voor undercoverwerkzaamheden gedaan, maar niet meer dan een. Hij had geen idee wie Torsfjäll voor hem op het oog had. Daarna overdacht hij Torsfjälls lange college. De wegen van cocaïne en amfetamine naar Zweden. Het netwerk van de Joego’s, Radovan Kranjic, godfather der godfathers. Hägerström sprak geen Servisch en was niet thuis in hun cultuur. Er doken andere namen in zijn hoofd op. Operatie Sneeuwval: een van de grootste acties in de Zweedse politiegeschiedenis. Mrado Slovoic. Nenad Korhan. Abdulkarim Haij. De vreemde eend: Johan, JW, Westlund.

Het kwartje viel.

Hij zei: ‘Jullie willen dat ik JW benader.’

‘Precies. Ik wil dat je informatie inwint bij Johan Westlund en zijn kringen.’

‘Ik begrijp het, jullie vinden dat ik geschikt ben omdat JW de Stockholmer uithing hoewel hij eigenlijk uit Norrland komt. Jullie vinden dat ik geschikt ben omdat mijn achtergrond past bij JW’s ambitie op te klimmen in de kringen van de feestbeesten rondom Stureplan. Jullie denken dat hij tegen me op zal kijken

en dat ik dicht op zijn huid kan komen. Eén vraagje maar: waarom hebben jullie eigenlijk een infiltrant nodig?’

Torsfäll antwoordde: ‘Dit is niet zomaar een infiltratieopdracht. We willen dat je op JW’s afdeling aan het werk gaat als cipier. De rijksrecherche verdenkt hem ervan een bewaarder, Christer Stare, op de een of andere manier als muil-ezel te gebruiken.’

‘Jullie hebben geprobeerd na te denken, hoor ik.’

‘Ik denk meestal na,’ antwoordde de commissaris. De ironie in Hägerströms opmerking ontging hem volledig.

Daarna zei hij: ‘Er is nog een punt dat je perfect maakt.’

‘Wat dan?’

‘Je hebt geen kinderen, je bent alleenstaand.’

‘Dat klopt niet, ik heb Pravat.’

‘Dat weet ik, natuurlijk heb je Pravat, je geadopteerde zoon. Maar niet op papier. Je hebt geen voogdij meer. Voor de buitenwereld lijkt je alleenstaand, zonder kinderen.’

Torsfäll zweeg. Hägerström vroeg zich af of hij nu al een antwoord verwachtte.

De commissaris sloeg zijn ene been over het andere. ‘Er woedt daarginds een oorlog.’

‘Nee, het is geen oorlog.’

Voor het eerst tijdens hun gesprek glimlachte Torsfäll niet. Hij vroeg: ‘Waarom niet?’

Hägerström constateerde: ‘Omdat een oorlog een einde heeft.’

Torsfäll zei langzaam: ‘Je hebt volkomen gelijk. En dat is precies waarom je perfect bent. Niemand zal proberen je zoon aan te vallen als er, tegen alle verwachtingen in, iets misgaat. Niemand die ziet dat je een zoon hebt. Een betere dan jij kunnen we niet vinden. Beteren dan jij zijn er niet.’

3

Natalie wachtte met gemengde gevoelens. Vanavond zou Viktor haar vader en moeder voor het eerst ontmoeten. Dat was op zich al iets groots, maar haast nog groter was het dat hij bij hen thuis zou komen. Op hun leren banken zou zitten, het pseudostucwerk op het balkon zou zien en de bustes die papa van zichzelf en mama had laten maken. Hij zou met kleine teugjes van hun thee drinken en zeker op *rakija* getrakteerd worden. Hij zou naar mama's kamerplanten koekeloeren en grinniken om haar ingelijste foto van de koning op het gastentoilet, waar de geurmuur van luchtverfrissers zo compact was dat je er nauwelijks doorheen kwam.

Maar vooral: het grootst was dat Viktor papa zou ontmoeten.

PAPA, zeg maar.

Natalie was inmiddels een paar weken terug uit Parijs. Ze was daar een halfjaar geweest. Twee dagen per week Frans studeren en de rest van de tijd in een kroeg van een vriend van papa werken, dat was nog beter voor haar Frans dan de schoolbanken ook. In restaurants voelde ze zich beter thuis dan op veel andere plaatsen. Papa nam haar al sinds ze klein was mee naar zijn restaurants. En toen ze vijftien werd begon ze zelf bij te verdienen in verschillende horecagelegenheden in Stockholm – niet omdat ze geld nodig had, maar omdat papa vond dat ook zij haar steentje moest bijdragen. In het begin bediende ze vooral, maar later stond ze achter de bar en deed ze de kassa bij entrees van clubs. De laatste jaren was ze de baas geweest van het weekendpersoneel van Clara's. Ze kende die branche door en door. Maar ze was niet van plan er voor eeuwig te blijven.

Viktor had ze een paar maanden voor ze naar Parijs vertrok leren kennen. Het was een goeie vent die de halve stad kende en de juiste levenshouding had. En hij was aantrekkelijk. Hij was op zich misschien niet de liefde van haar leven, maar dit was de eerste keer dat een vriendje op audiëntie mocht komen. Het was belangrijk dat papa en mama leerden dat zij verkering kon hebben.

Natalie liep naar beneden en ving Viktor bij het hek op. Hij leek haast wel een dwerg op de bestuurdersstoel van zijn X6. Terwijl hij de oprit naar de garage opreed, verscheen er achter hem met een slakkengangetje een groene Volvo. Heel even dacht ze dat Viktor zo stom was geweest een vriend mee te nemen. Maar toen verdween de auto in de duisternis op straat.

In de garage stonden de twee auto's van papa, mama's Clio en Natalies eigen Golf, die ze voor haar achttiende verjaardag had gekregen. Viktor moest zijn auto buiten neerzetten. Het grind knarste onder de banden. Hij haalde een hand van het stuur en zwaaide naar haar.

Mama wachtte ze op in de hal. Ze was gekleed in een haast doorschijnende blouse van Dries van Noten en een zwarte broek. De ceintuur was van Gucci en had een gesp in de vorm van een G.

Ze stapte op Viktor af. Haar vrolijkste gezicht. Breedste glimlach.

'Hallo, Viktor, wat loioik je te ontmoeten. We hebben zoveel over je gehoord.'

Ze boog zich voorover. Haar gezicht tegen Viktors gezicht. Haar mond tegen Viktors wang. Hij aarzelde een seconde te lang, niet gewend aan deze on-Zweedse begroetingsceremonie. Maar uiteindelijk begreep hij het. Kuste mama haast goed op de wangen – het hadden er twee op de rechter moeten zijn, maar het moest maar zo.

Ze gingen papa's bibliotheek in.

Radovan zat zoals altijd in zijn lederen fauteuil. Donkerblauw colbert. Lichte ribbroek. Gouden manchetknopen met het symbool van de familie erop – dat had papa zelf ontworpen – een krullerige K met drie koningskronen erboven. Hun familiewapen.

De bibliotheek had donker behang. Tegen de muren stonden lage boekenkasten. Aan de muren, boven de kasten: ingelijste kaarten, schilderijen en iconen. Europa en de Balkan. O schone blauwe Donau. De slag bij Kosovo Polje. Bondsrepubliek Joegoslavië. Historische helden. Portretten van Karađorđe. De heilige Sava. Vooral: kaarten van Servië-Montenegro.

Mama dreef Natalie haast naar binnen, een hand tegen haar onderrug. Papa stond op toen hij Viktor zag.

'Zo, dus jij bent het vriendje van mijn dochter?'

Papa drukte Viktor de hand.

Viktor zei: 'Wat een geweldige bibliotheek.'

Radovan ging weer in de fauteuil zitten. Reageerde niet. Pakte alleen een fles van een bijzettafeltje en schonk twee glazen in. Rakija, zoals verwacht.

'Ga zitten. Het duurt nog wel even voor het avondeten klaar is.'

Dat was papa's manier om te zeggen dat mama naar de keuken kon vertrekken om verder te gaan met de voorbereidingen.

Viktor ging in de andere fauteuil zitten. Rechte rug, haast een beetje vooroverleunend. Hij zag er oplettend uit, bijna gretig.

Natalie draaide zich om. Sloot even haar ogen.

Vertrok.

Papa hield van lekker eten. Ze dacht terug aan de keer dat mama en hij een lang weekend op bezoek waren geweest in Parijs. Op zaterdag huurden ze een auto

om naar de Champagne te gaan. 's Middags checkten ze in bij een hotel in een dorpje met een authentieke feeling. Een houten balie, een oude receptionist met een brede snor in wit overhemd en zwart vest. De kamers waren klein, met rode vaste vloerbedekking en bedden die kraakten. Kilometers ver uitzicht over de wijngaarden.

Papa had op de deur geklopt en zijn hoofd om de hoek gestoken. Hij zei in het Servisch: 'Kikkertje. We gaan eten. Ik heb acht weken geleden al een tafel gereserveerd. Ze hebben hier vrij goed eten, vind ik.'

'Acht weken geleden? Dat klinkt echt ziek, weet je.'

'Wacht maar met dat soort praat tot je je eten ophebt.' Papa glimlachte en knipoogde naar haar.

Weer thuis had Natalie het restaurant opgezocht. Ze vond het in een Guide Michelin – het had drie sterren en werd beschouwd als de beste eetgelegenheid van de hele Champagne. Louise, met wie ze een appartement in Parijs deelde, begon te gillen toen ze het hoorde. 'Echt megacool, weet je! De volgende keer moet ik gewoon mee.'

Mama was klaar met het eten. De mezzeachtige gerechtjes lagen op vierkante serveerschalen. *Burek*, *pečena*, worst, de gerookte, luchtgedroogde ossenhaas. De *kajmak* in een glazen schaal. Het rook naar *ajvar* en *vegeta*-kruiden, maar zo rook het eten van haar moeder altijd. Natalie had haar kookkunst gemist. In Parijs had ze bikkkelhard aan LCHF gedaan – *Low Carb High Fat*, wat in Frankrijk voornamelijk neerkwam op *chèvre chaud* en lamskoteletten. Mama kookte overigens niet altijd volgens traditionele recepten. Vaak maakte ze iets uit *The Naked Chef* of een biologisch kookboek. Maar als papa meeat wilde hij iets waarvan hij zeker wist dat hij het lekker zou vinden.

Mama stuurde Natalie met servetten naar de eetzaal. Witte, gemengelde servetten met het familiewapen erop geborduurd. Ze moesten tot hoorntjes worden gevouwen en zo in de kristallen wijnglazen – ook met het familiewapen erin gegraveerd – worden gezet. Ze zou het geblinddoekt kunnen.

Ze liep terug naar de keuken.

Mama zei: 'Ik ben zo blij dat je weer thuis bent.'

'Weet ik. Dat zeg je elke dag.'

'Ja, maar vandaag voelt het nog meer zo, nu we zulk eten koken en de tafel in de eetzaal dekken en dergelijke.'

Natalie ging op een krukje zitten. Dat had een scharnier in het midden zodat het uitgeklapt kon worden tot een trapje.

Mama zei: 'Is hij goed?'

'Viktor?'

'Ja, natuurlijk.'

'Hij is oké, maar ik heb niet gezegd dat we gaan trouwen, en bovendien kunnen we het niet over hem hebben nu hij hier is.'

‘Hij verstaat toch geen Servisch? En je weet dat we alleen het beste voor je willen.’

De deur ging open. Papa en Viktor kwamen de keuken binnen.

Natalie probeerde van Viktors gezicht af te lezen hoe het was gegaan.

Een halfuur later. De mezeborden afgeruimd. Natalie hielp mama in de keuken. De eerste helft was goed gegaan. Viktor had in het algemeen over zichzelf mogen vertellen: over zijn handel in auto's en boten. Zijn plannen voor de toekomst. Het voelde oké: papa verhoorde hem niet Guantánamo-style maar deed het kalm aan. Mama vroeg vooral naar zijn ouders, broers en zussen.

Viktor kon goed praten. Natalie raakte vaak onder de indruk van hem. Dat was een van de dingen die ze in Viktor waardeerde: hij kon met iedereen converseren. Het hielp hem in zijn zaken. En het hielp hem als hij in de problemen kwam. En het kon geen kwaad dat hij er goed uitzag – hij was een soort gespierdere versie van Bradley Cooper, een favo acteur. Ze pasten bij elkaar, ze hadden dezelfde kijk op veel dingen. De behoefte aan aardige financiële armslag, juiste houding tegenover onbekende mensen en de staat, goeie contacten. Viktor leek haar een jongen op weg omhoog, dat hoopte ze in elk geval.

Hij praatte verder. Zei verstandige dingen over zijn business. Met een beetje mazzel maakte dat indruk op papa. Hij probeerde tegenvragen te stellen, belangstelling te tonen voor de verbouwde keuken, het zomerhuis in Servië, het chique zilveren bestek met het familiewapen erin gegraveerd – misschien had hij zich voorbereid.

Het hoofdgerecht lag op de borden. Speklap met zwoerd, ui, *sremska*, gebakken aardappels.

Radovan hief zijn wijnglas. ‘Viktor, mijn vriend. Weet je wat het verschil is tussen Zweedse en Servische speklappen?’

Viktor schudde zijn hoofd, probeerde er oprecht belangstellend uit te zien.

‘Wij doen geen bier in ons eten.’

‘Aha. Maar het ziet er toch lekker uit.’

‘Ik kan je verzekeren dat het dat ook is. Want zo is het met ons Serviërs. We hebben er niks op tegen een borrel te nemen of alcohol van kwaliteit te drinken. Maar we hebben het niet nodig. Het is niet iets wat we in elke maaltijd hoeven te gooien om die lekker te laten smaken. Begrijp je?’

Viktor hield het glas nog steeds in zijn hand. ‘Dat klinkt interessant.’

Papa zei niets, maar hij hield zijn wijnglas nog steeds in zijn hand.

Natalie wachtte. Microseconden die minuten duurden. Ze keek naar de speklap op haar bord.

Papa's stem verbrak de impasse. ‘Maar goed, proost, en nogmaals welkom bij ons thuis.’

Anderhalf uur later. De maaltijd was voorbij. Het toetje: baklava, *schlag* en de taart waren op. De koffie ook. De cognac, Hennessy XO: de glazen leeg.

Het was prima zo. Viktor had vast pijn in zijn smilespiëren.

Natalie wilde vanavond uit. Daarna misschien bij Viktor blijven slapen. Of eigenlijk: als papa tevreden over hem was zou ze met hem mee mogen.

Ze stonden op van tafel. Natalie hield papa voortdurend in de gaten. Zijn dinosaurusbewegingen. Langzaam en doelgericht, terwijl zijn hoofd een eigen leven leidde: het slingerde heen en weer – rechts links, links rechts – hoewel de rest van het lichaam stil was. Ze probeerde oogcontact te krijgen. Een goedkeurende blik. Een knipoogje. Een knikje.

Niets. Waarom moest hij dit spelletje spelen?

Natalie was niet van plan te buigen. Als papa niet wilde dat ze mee zou gaan, moest hij dat verdomme maar direct zeggen. Viktors jack ritselde, een zwarte North Face, zo dik en donzig dat het zeker min vijftig kon hebben. Natalie trok haar UGG's aan. Daarna deed ze haar konijnenvest aan, dat was warm, maar zeker niet half zo warm als Viktors michelinmannetjesjack.

Mama kletste maar door: over welke weg ze het beste konden nemen, wanneer ze elkaar morgen zouden zien, hoe gezellig het was geweest Viktor te ontmoeten.

Papa zweeg. Nam ze alleen op. Wachtte.

Viktor deed de deur open. Koude lucht waaide naar binnen.

Er reed een auto langs op straat, misschien die groene Volvo die ze eerder had gezien.

Ze deden een stap naar buiten. Ze stond met haar zij naar de hal. Haar halve lichaam in het hallicht, de andere helft buiten. Zag papa vanuit haar ooghoeken. Draaide zich om. Keek hem frontaal aan.

Mama zei: 'Tot morgen.'

Natalie antwoordde: 'Ik bel je, doe, kusje.'

Radovan deed een stap naar voren. Leunde door de deur naar buiten. Zijn bovenlichaam in de kou. Een dunne stoomwolk uit zijn mond.

'Viktor.'

Viktor draaide zich naar hem om.

Papa zei: 'Rij voorzichtig.'

Natalie: een inwendige smile. Ze liepen naar Viktors auto.

Het was stil op straat.